مجله علمی پژوهش در حقوق، فقه، فلسفه و الهیات (سال چهارم)
شماره ۱۱ / بهار ۱۳۹۷ / ص ۷- ۱

جایگاه آثار شنیداری و بسترهای قانونی حمایت از پدیدآورندگان آن

احسان نعمتی [۱]، مهدی طالقان غفاری [۲]
[۱] دانش آموخته کارشناسی ارشد حقوق خصوصی دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران
[۲] دانش آموخته کارشناسی ارشد حقوق خصوصی دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران

نویسنده مسئول:
احسان نعمتی

چکیده
موسیقی به لحاظ یک هنر شنیداری، از گذشته تا به حال با مخالفت برخی از علما به عنوان عاملی که باعث ایجاد فساد می گردد همراه بوده است؛ به مرور زمان این دیدگاه باعث پیدایش این عقیده در بین مردم شده است که موسیقی در ذات خود حرام است و این طرز فکر همچنان بر ذهن برخی از مردم حاکم است. غافل از اینکه موسیقی از سالیان دور تا به حال با بشر همراه بوده و در تمامی کشور های جهان با هر عقیده و دینی مورد حمایت مردم و دولت واقع شده است. در قوانین کشور ما ، آثار هنری شنیداری به رسمیت شناخته شده و قانونگذار در جهت حمایت از آن قدم برداشته است و تا زمانی که در کشور ما حاکمیت قانون مسلم است، همگان باید برای رسیدن به وحدت ملی پایبند به قانون بوده و به مصوبات نمایندگان ما در مجلس شورای اسلامی احترام بگذارند. در این مقاله سعی در تبیین حقوق هنرمندان در حوزه موسیقی شده تا مخاطبان این مقاله با این حقوق آشنا شوند تا در عمل از نا هنجاری هایی که به دور از فرهنگ و تمدن کشور است و هم از ایجاد ذهنیت منفی نسبت به موسیقی در کشور جلوگیری شود .

واژگان کلیدی: قانون، فقه، موسیقی، هنرمندان، مالکیت فکری.

مقدمه

با گذر زمان و پیشرفت اقتصاد و صنعت در دهکده جهانی ، ملت ها سعی بر این داشته اند تا به وسیله سرمایه گذاری و حمایت از بخش های فرهنگی و هنری، آثار شنیداری تاثیر گذار و ماندگاری را از خود عرضه دارند تا فرهنگ و هنر خود را به سایر ملت ها ابلاغ کنند و بر فرهنگ آنها نیز تاثیر بگذارند. به مرور زمان هنر موسیقی در جوامع مختلف گسترش پیدا کرد و به علوم مختلفی تبدیل شد و در دانشگاه های هنر تدریس می شد . همچنین هنر موسیقی تاثیر بسیار زیادی در اشتغال جوانان داشته و عده ی زیادی در این صنعت، در قبال ارائه خدمات و هنرشان امرار معاش می کنند که همین امر به نوبه ی خود، یک مانعی است تا جوانان در بازار سیاه بیکاری به سمت و سوی خلاف و تفریحات منفی گرایش کمتری داشته باشند. در اکثر کشورهای متمدن، از شیوه جدیدی جهت ترمیم آسیب های مغزی و درمان بیماری های عصبی، روحی و فراموشی تحت عنوان موسیقی درمانی بهره می گیرند. موسیقی درمانی[1] نوعی از درمان است که در جهت رسیدگی به نیازهای جسمی ، عاطفی ، شناختی و اجتماعی افراد استفاده می شود که درمانگر موسیقی، پس از ارزیابی نقاط قوت و ضعف بیمار، شرایط درمان وی را طی یک دوره ای با آواز خواندن یا گوش دادن به موسیقی فراهم می کند. خلاصه نمی توان تاثیرات مثبت موسیقی را نادیده انگاشت و آن را یک عنصر منفی و فساد برانگیز در نظر گرفت (شعیبی، ۱۳۹۲، ۳۶). مسلماً هنر موسیقی

[1] Music Teraphy

همانند سایر آفریده های خداوند که در دل طبیعت نهادینه شده دارای ذات مقدس و عاری از هرگونه فساد و ابتذال است و همانطور که در قرآن کریم بیان شده است هیچ چیزی در این جهان عظیم بیهوده نیافریده شده است. در این جهان بی کران از هر چیزی می توان در در راه های گوناگونی بهره برداری کرد که نتیجه ی آن می تواند همراه با آثار مثبت یا منفی باشد، پس می توان موسیقی را هم در قالب مثبت و هم مفید مورد حمایت قرار داد تا در نهایت آثار مفید و ارزشمندی توسط هنرمندان کشور تولید و عرضه شود .

۱- بررسی حقوقی موسیقی

۱-۱. مشروع و قانونی بودن آثار موسیقی

در کشور ما ، طبق اصل ۶۲ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران ، مردم اشخاصی را از میان خود بعنوان نماینده انتخاب می کنند . این نمایندگان بعنوان وکیل ملت در مجلس شورای اسلامی حضور پیدا می کنند و در راستای حمایت از موکلان خود ، اقدام به تصویب قوانین در چارچوب قانون اساسی مطابق با اخلاق حسنه و نظم عمومی می نمایند . همچنین طبق اصل ۹۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، تشخیص این امر که مصوبات مجلس شورای اسلامی مطابق با قانون اساسی و شرع است یا نه، برعهده ی شورای نگهبان است که طبق اصل ۹۱ متشکل از ۶ فقیه و ۶ حقوقدان است؛ پس تشخیص شرعی یا غیر شرعی بودن قوانین در کشور، صرفا به عهده شورای نگهبان است نه هیچ نهاد یا صنف دیگری؛ که بر اساس اصل ۹۳ قانون اساسی، موافقت این شورا به مصوبات مجلس شورای اسلامی اعتبار می بخشد و مجلس شورای اسلامی بدون وجود شورای نگهبان اعتبار قانونی ندارد. مردم نیز به جهت ایجاد نظم و حفظ وحدت در جامعه موظف به پیروی از قوانین می باشند و باید در راستای احترام به حقوق شهروندی سایر افراد جامعه، به نحو ممکن از آن تبعیت نمایند.

قانونگذار ما در تاریخ ۱۳۴۸/۱۰/۱ قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان را تصویب کرده است که بند ۲ ، ۳ ، ۴ ماده ۲ این قانون، آثار شنیداری را مورد حمایت خود قرار داده است . همچنین ماده ۳ قانون مذکور، حقوقی را به پدیدآورنده آثار شنیداری، جهت نشر، پخش، عرضه و اجرای آثار و همچنین بهره برداری مادی و معنوی از نام و اثر او اختصاص داده است. همچنین قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی در سال ۱۳۵۲ به تصویب رسیده است که در جهت حفظ حقوق آثار هنرمندان، شرایط انتقال این حقوق و جلوگیری از سرقت و کپی برداری های غیر قانونی بسیار مهم و تاثیر گذار بوده است که در ادامه به بررسی برخی از این حقوق پرداخته خواهد شد.

۱-۲. مبانی قانونی حمایت از حقوق مؤلفان و پدیدآورندگان آثار شنیداری

۱.۲-۱. حقوق شهروندی

همگام با صنعتی شدن جوامع، افزایش تولید آثار فکری به یکی از سیاست های جدی دولت ها تبدیل شده است. به همین جهت قواعد و مقررات گوناگونی در راستای حمایت شهروندان و سوق آنها به سوی تولید آثار فکری، به تصویب رسیده است. اساساً حق هر شهروندی است که بتواند خلاقیت ها و استعدادهای خویش را به نمایش بگذارد تا به منافع و اهداف مد نظر دست یابد. آثار این امر صرفا حمایت از منافع شخصی یک فرد نیست، بلکه عامل پویایی جامعه در ابعاد اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی که از وظایف دولت در حمایت از آنها می باشد نیز تلقی می گردد. بر همین اساس در کشور ما نیز در ماده ۲۷ منشور حقوق شهروندی بیان شده است که : «شهروندان حق دارند اندیشه، خلاقیت و احساس خود را از طرق مختلف آفرینش فکری، ادبی و هنری با رعایت قوانین و حقوق دیگران بیان کنند.» همچنین با استناد به ماده ۷۶ قانون مذکور «انواع مالکیت های فکری از جمله مالکیت ادبی، هنری و صنعتی با رعایت قانون، محترم و مورد حمایت است و شهروندان حق دارند که در چهارچوب قانون از حمایت های لازم برای خلق و عرضه آثار هنری و انتفاع از حقوق مادی و معنوی ناشی از آنها در داخل و خارج از کشور برخوردار شوند».

همچنین ماده ۷۵ این قانون چنین اشعار داشته است: «حق مالکیت شخصی شهروندان محترم است، هیچ شخصی یا مقامی نمی تواند مالکیت دیگری را سلب یا اموال او را مصادره یا ضبط یا توقیف کند یا نسبت به حقوق مالی یا مالکیت او ممانعت، مزاحمت یا محدودیت ایجاد کند، مگر به موجب قانون. لذا شهروندان می توانند خلاقیت های خود را در قالب آثار فکری، تولید نمایند؛ همچنین این آثار طبق حقوق شهروندی، از هرگونه تعرض، مصون و در امان می باشند.بنابراین دولت با وضع چنین مقرراتی گام هایی برای حمایت از شهروندان در جهت تامین حقوق آنان در زمینه آفرینش های فکری برداشته است. این فکر به طور ضمنی در ماده ۱۴ قانون احترام به آزادی های مشروع

و حفظ حقوق شهروندی، مصوب سال ۱۳۸۳، تا حدودی و آن هم به شکل کلی مورد توجه مقنن قرار گرفته است. لیکن حفظ واقعی حقوق اشخاص در این راستا اقتضای آن خواهد داشت تا این منشور از حالت اقتضایی به حالت بالفعل در آید و منشور مبدل به نصوص قانونی گردد و در نتیجه ضمانت اجرای حقوقی بر رفتار ناقضین حقوق مالکیت های فکری حاکم شود و حمایت مورد نظر به نحو کامل محقق گردد.

۱.۲.۲. قانون حمایت از مؤلفان، مصنفان و هنرمندان

در راستای حفظ حقوق هنرمندان و حمایت از آثار آنها در جهت تولید آثار فاخر و ماندگار با محتوای کارآمد، حقوقی برای مؤلفان در قانون مذکور در نظر گرفته شده است که مهمترین آنها به شرح ذیل می باشد:

حق نشر و تکثیر: حقی که از بعد مادی برای پدیدآورنده اثر بوجود می آید، حق نشر و تکثیر آن است (اصغری، ۱۳۹۱، ۱۳۰). حق تکثیر یا حق نسخه برداری، همان اصطلاح کپی رایت در نظام کامن لا است که عبارت است از تثبیت مادی اثر که اصولا موجب حق انحصاری است (محمدزاده، ۱۳۸۷، ۱۰۷). نشر و تکثیر عبارت است از: هر عملی که منجر به ساختن یا تهیه نمونه های دیگر از اثر اصلی می شود (آیتی ۱۳۸۵، ۱۲۵). نشر و تکثیر در حوزه آثار صوتی در ابتدا بر روی صفحه و بعد ها بر روی نوار کاست صورت می گرفت که به علت کیفیت پایین و حافظه محدود، به مرور زمان جای خود را به دیسک های مغناطیسی داد که از موارد قبلی به مراتب ، مناسب تر بود . تکثیر اثر ممکن است محدود به زمان یا مکان خاص باشد و همچنین ممکن است یک اثر در مکان های متفاوت و یا در سراسر جهان، چندین مرتبه تکثیر و منتشر شود. همچنین اخیرا در کشور جهت حفظ حقوق مؤلف وجلوگیری از دانلود غیر قانونی آثار، آلبوم های موسیقی یا آن اثر شنیداری مدنظر را در پایگاه اینترنتی مجاز (BeepTunes.ir) قرار می دهند. اشخاص متقاضی می توانند در قالب دانلود قانونی، در قبال پرداخت هزینه تعیین شده، آثار مورد نظر را دانلود کنند. این عمل هم باعث فرهنگ سازی در جهت حفظ حقوق هنرمندان و هم باعث حمایت مادی و معنوی از هنرمند می شود. در ماده ۳ و بند ۵ ماده ۵ قانون حمایت از مؤلفان، مصنفان و هنرمندان به این حق اشاره شده است که قابل واگذاری به غیر نیز می باشد. پدیدآورندگان آثار فکری می توانند حق نشر و تکثیر را بطور رایگان یا در قبال اخذ وجه به دیگران منتقل کنند . به نظر می رسد که می توان این حق را هم به اشخاص حقیقی واگذار کرد و هم اشخاص حقوقی، تا بدینوسیله آنها به انتشار آثار یاد شده بپردازند.

حق اجرا و عرضه: قانونگذار در ماده ۳ قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان، حق عرضه و اجرای اثر را برای شخص پدیدآورنده قائل شده است. هنرمندان در حوزه موسیقی، جهت معرفی آثارشان علاوه بر انتشار نیاز به اجرا و عرضه دارند . عرضه یک اثر عبارت است از به اطلاع عموم رسانیدن آن به هر نحوی غیر از آنچه موجب حق تکثیر است، همچنین در تعریفی دیگر آمده است که عرضه عبارت است از دسترس قرار دادن یا نمایش دادن یک اثر شنیداری یا دیداری برای عموم و اجرا عبارت است از نمایش زنده و مستقیم اثر برای عده ای معدود. در زمینه ی اجرای آثار موسیقی به علت محدودیت جایگاه سالن فقط عده ی محدودی موفق به تهیه بلیط جهت حضور در آن برنامه مدنظر می شوند، به همین جهت است که معمولا برنامه های هنری در چند نوبت اجرا می شوند تا افراد بیشتری بتوانند در آن برنامه شرکت کنند . به موجب بند ۵ ماده ۵ قانون حمایت از مؤلفان و مصنفان و هنرمندان ، شخص هنرمند می تواند حق عرضه و اجرا را به شخص دیگری واگذار کند . همچنین پدیدآورنده یک اثر هنری می تواند اثرش را برای مدت معینی به دیگری واگذار کند تا منتقل علیه بتواند در برنامه های خود، آن اثر را اجرا کند. البته انتقال حق اجرا و عرضه اثر ، به منزله انتقال حق تکثیر ، ترجمه، نشر و نسخه برداری اثر نیست.

حق ترجمه: حق دیگری که برای پدید آورنده آثار صوتی در قوانین مصوب، در نظر گرفته شده است؛ حق ترجمه اثر است، ترجمه نقل مطلب از زبانی به زبان دیگر است که ضمن حفظ محتوا و ماهیت اثر، شکل آن تغییر می یابد و به زبان دیگری ارائه می شود. در سال های اخیر، به علت پیشرفت ابزار های ارتباطی، آثار هنری به سرعت به زبان های مختلف ترجمه و توسط هنرمندان کشورهای گوناگون بازخوانی می شوند.

۱-۳. مشروعیت قراردادهای مرتبط با موسیقی در قالب اصل آزادی قراردادها

گذشته از اینکه قوانین حمایت از هنرمندان و مولفان و مصنفان و قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی در رابطه با هنرمندان در حوزه آثار صوتی و حمایت از آنها به تصویب رسیده است. می توان قرادادهای مرتبط با موسیقی را در قالب ماده ۱۰ قانون مدنی بررسی کرد. در قانون مدنی اصل آزادی قرارداد ها پذیرفته شده است و بر اساس ماده ۱۰ قانون مدنی اشخاص می توانند هرگونه قراردادی را که

بدان مایل اند منعقد کنند. این ماده حاوی اصل آزادی قراردادی است و به حکومت اراده نیز دامنه گسترده ای می بخشد و آن را از حصار عقود معین خارج می کند (کاتوزیان، ۱۳۹۱، ش ۸۵،۸۶). ماهیت قرارداد ها بجز نظم عمومی و اخلاق حسنه غالبا اختیاری است؛ چون نفوذ قراردادها علاوه بر قانون مشروط بر این است که مخالف نظم عمومی و اخلاق حسنه نباشد (امیرمعزی، ۱۳۹۲، ۱۱۴). طبق اصول مسلم حقوقی اشخاص موظفند به توافق و قراردادهای سایر افراد احترام بگذارند و آنها را محترم بشمارند و این امر لازمه سعادت و پیشرفت یک ملت با فرهنگ و متمدن است .

پس اگر قانونی هم در زمینه حمایت از هنرمندان تصویب نمی شد طبق ماده ۱۰ قانون مدنی و در پرتو اصل آزادی قرارداد ها، اشخاص میتوانستند چنین قراردادی را در زمینه اجرا و عرضه و ... آثار موسیقی منعقد کنند. چون نه تنها با اخلاق حسنه در تعارض نیست بلکه قانون امری هم در این زمینه وجود ندارد که چنین توافقاتی را منع کند. همچنین با توجه به مشکلات اقتصادی موجود در جامعه و افزایش نگرانی و افسردگی در بین مردم کشور، باید از موسیقی بعنوان یک پدیده در راستای افزایش آرامش و نشاط در بین افراد جامعه بهره گرفت و از موسیقی در جهت مثبت حمایت کرد تا راه ورود موسیقی های مبتذل و غیر اخلاقی بسته شود. قرارداد های مربوط به حوزه موسیقی نه تنها منافاتی با اخلاق حسنه ندارد بلکه به نظر می رسد که یک حرکت مثبت نیز باشد ، چون یک اثر موسیقی خوب می تواند روح افراد یک جامعه را تنها طی چند لحظه شاداب و متعادل سازد و از نگرانی ها و آسیب های اجتماعی دور سازد. چه خوب است که جهت تغذیه سالم روح، از موسیقی با محتوای مثبت و مفید حمایت شود.

۲. جایگاه موسیقی در کشور ایران

۲-۱. بررسی دیدگاه های موجود نسبت به موسیقی

در کشور ما در حال حاضر در قلمرو سینما، بحث های شرعی حل شده و این امر به پیشرفت سینما و عوامل آن کمک شایانی نموده است، اما در زمینه موسیقی متاسفانه یک نوع نگاه منفی در جامعه وجود دارد. به طور مثال در نمایش ساز در تلویزیون با اینکه حکم شرعی و عقلایی وجود ندارد اما همیشه از آن امر جلوگیری می شود. میزان علاقه مردم کشور به موسیقی را می توان از فروش آلبوم های موسیقی و حضور پرشور مردم در کنسرت ها متوجه شد. در کشور ما بر اساس مواد ۱ و ۲ قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، تایید محتوای آثار موسیقی و بررسی صلاحیت آثار جهت پخش یا اجرا به وزارت ارشاد و فرهنگ اسلامی محول شده است. وزارت ارشاد همواره به دنبال آن است آثاری که تولید می شود دارای محتوا و کیفیت لازم باشد تا درخور شأن عموم جامعه باشد و در وظایف مربوط به دفتر موسیقی وزارت ارشاد اسلامی که شامل ۲۴ بند است همواره به حمایت مادی و معنوی از هنرمند و هنر موسیقی اشاره شده است. لازمه ی تولید آثاری فاخر و ارزشمند، عملی و اجرایی شدن اینگونه مصوبه و آیین نامه ها است که در دهه اخیر تا حدود زیادی مشهود بوده که امید است این روند به صورت مستمر ادامه داشته باشد. همچنین عدم وجود یک رسانه (تصویری و شنیداری) برای موسیقی مجاز کشور که باعث ترویج هرچه بیشتر موسیقی غیر مجاز در کشور و رقابت نابرابر بین موسیقی قانونی و غیر قانونی شده است.

موسیقی غیر مجاز بدون هیچ فیلتر و محدودیتی و با قوی ترین ابزار رسانه‌ای در بین تک تک افراد جامعه نفوذ می‌کند ، در صورتی که موسیقی رسمی و دارای مجوز پس از گذر از انواع فیلترها و مجوز ها و پس از صرف زمان و هزینه بسیار زیاد به مرحله انتشار و عرضه می‌رسد. مرحله‌ای که فاقد هرگونه رسانه خاص و مرتبطی برای شنیده شدن و تبلیغات است. نه تنها هیچ رسانه‌ای برای ارائه آثار مجاز وجود ندارد، بلکه اخیرا پخش آثار مجوزدار از برخی رسانه‌های غیر مجاز (سایت رادیو جوان و برخی کانال های ماهواره‌ای) باعث ممنوع الکاری و ایجاد دردسرهای فراوان برای هنرمندان و اهالی موسیقی مجاز نیز شده است. در حالیکه که تنها وظیفه هنرمندان، دریافت مجوزهای لازم از وزارت فرهنگ و ارشاد است، در این میان اگر رسانه‌ای با هدف شوم و یا هر هدف دیگری اقدام به پخش این آثار قانونی کند، نباید مسئولیتی بر عهده خوانندگان مجاز باشد. اتهام همکاری خوانندگان با رسانه های بیگانه و سایت های غیر مجاز، باید از طرف مدعیان این فرضیه ثابت شود، نه از طرف خوانندگان و هنرمندانی که تحت اتهام همکاری های غیر قانونی قرار گرفته اند. زیرا طبق اصل ۲۷ قانون اساسی، اصل بر برائت است و هیچکس از نظر قانون مجرم شناخته نمی شود، مگر اینکه جرم او در دادگاه صالح ثابت گردد. همچنین طبق اصل ۲۸ قانون اساسی، دولت موظف است شرایط مساوی را برای اشتغال بهتر افراد جامعه فراهم آورد، نه اینکه بدون دلیل شخصی را از شغل و حرفه اش آن هم بدون محاکمه در دادگاه صالح محروم کند. همچنین معضل دیگر در این حوزه لغو کنسرت های

موسیقی است که از مقامات مربوطه مجوز گرفته است، اگر کنسرتی لغو شود تعداد فراوانی که اقدام به خریداری بلیط نموده اند متضرر می شوند و آن نهادی که این کنسرت را لغو کرده باید جبران خسارت کند و از نظر حقوقی مرجعی که دستور لغو می دهد ضامن است.[۲] در یک کنسرت موسیقی، وظیفه نیروی انتظامی حفظ و تامین امنیت مردم و گروه موسیقی است. همچنین تامین آزادی های سیاسی و اجتماعی مردم از وظایف حکومت است. چنانچه کنسرتی مجوز قانونی دریافت کند، هیچ شخصی نباید اجرای این کنسرت را لغو کند چرا که این مسأله به هرج و مرج اجتماعی منجر می‌شود. در بررسی این مسئله دو حالت در خصوص لغو کنسرت ها می‌تواند وجود داشته باشد:

۱- افراد لغو کننده مأمور رسمی باشند؛ در این حالت، مرتکبان برحسب مورد مشمول ماده ۵۷۰ قانون مجازات اسلامی به دلیل سلب آزادی‌ها و حقوق اساسی مردم (اعم از هنرمندان و شنوندگان) خواهند بود و با حبس تا سه سال و انفصال از خدمت و محرومیت از مشاغل دولتی، مجازات خواهند شد. همچنین اگر اقدام ایشان سوء استفاده از مقام برای جلوگیری از دستورات مقامات قانونی و اجرای قوانین مملکتی تلقی شود، مشمول ماده ۵۷۶ نیز می‌شوند و مجازات موضوع این ماده شامل حال آنها خواهد شد.

۲- افراد مأمور دولت نباشند ، در این حالت اعمال انجام‌شده که عبارت اند از : قطع برق سالن ، پخش اسپری فلفل ، هیاهو و جنجال یا حرکات غیرمتعارف یا تعرض به افراد که موجب اخلال نظم و آسایش و آرامش افراد حاضر در جمع می شود یا هنرمند را از تمرکز در اجرای آثارش باز می دارد. در این حالت نیز مرتکب یا مرتکبان به حبس از سه ماه تا یک سال و تا ۷۴ ضربه شلاق محکوم می‌شوند . چنانچه ثابت شود این اقدامات با توطئه قبلی و دسته‌جمعی واقع شده است ، مجازات هر یک از مرتکبان حداکثر کیفر مقرر خواهد بود . با توجه به اینکه نوع این‌گونه اقدامات در منظر مأموران نیروی انتظامی و سایر افراد حاضر انجام می‌شود و هویت مرتکبان قابل شناسایی است ، این حرکات را باید جرم مشهود تلقی کرد و مأموران حاضر ، مکلف به اقدام و دستگیری مرتکبان و تحویل آنها به نزد مقام قضائی هستند. همچنین در صورت کوتاهی و امتناع ، از باب تقصیر در انجام وظیفه ، کاملا مسئول خواهند بود (کشاورز، ۱۳۹۶، قابل رؤیت در سایت وکالت آنلاین). همچنین جنبه مالی و خسارت های مادی لغو کنسرت موسیقی از دیدگاه هنرمندان و تماشاگران نیز قابل بحث است. از یک طرف گروه موسیقی از مدت ها قبل برای این اجرا تمرین کرده اند و هزینه فراوانی را برای اجاره سالن، روند اخذ مجوز کنسرت و دکوراسیون صحنه اجرا کرده‌اند و از طرف دیگر، مخاطبان زیادی که با پرداخت وجه اقدام به تهیه بلیط نموده اند که با لغو کنسرت، هم سرمایه‌گذاری های این هنرمندان و هم پول تهیه بلیط مخاطبان این کنسرت موسیقی، از بین رفته است. همچنین با لغو یک کنسرت موسیقی، افراد زیادی دچار خسارت روحی و عصبی نیز خواهند شد و به حیثیت و اعتبار شخص هنرمند و گروه هنری اش، آسیب معنوی وارد می شود و از اعتبار آن گروه در نزد مخاطبانشان می کاهد. اساساً ایراد خسارت به حق مؤلف اعم از مادی و اخلاقی، منشأ شکل گیری مسئولیت مدنی و کیفری وارد کنندهٔ خسارت است (نقیبی، ۱۳۸۶، ۲۷۳). از آنجا که هیچ خسارتی نباید جبران نشده باقی بماند، طبق قانون مسئولیت مدنی زیان و ضرر وارده به این دو گروه، باید از طرف سازمانی که اقدام به لغو کنسرت موسیقی کرده است، جبران شود. همچنین این دست اعمال، ارزش و اعتبار مجوز وزارت ارشاد را می کاهد و تبعات بسیار بدتری خواهد داشت که باعث بدبینی مردم نسبت به سازمان ها و مقامات دولتی مربوطه خواهد شد و هرج و مرج و بی نظمی را در سطح جامعه در زمینه های مختلف، افزایش می دهد.

نتیجه گیری

در هر کشوری هنر نیاز به توجه و حمایت دارد که این حمایت باید همه جانبه و از سوی تمامی ارگان ها باشد اما متاسفانه در کشور شاهد برخی ناهنجاری از سوی تعداد محدودی از اشخاص هستیم که مانع از ایجاد تمرکز و اطمینان خاطر برای موسیقی و هنرمندان می شوند؛ بعنوان مثال برنامه ای که دارای مجوز اجرا از وزارت ارشاد اسلامی می باشد و چند صد نفر اقدام به خرید بلیط می کنند ناگهان لغو می شود و در برخی مواقع چنانچه آن برنامه به طریقی برگزار شود تهیه کننده یا صاحب اثر توسط افراد ناشناس مورد تهدید واقع می شود یا در حین برنامه به سمت هنرمندان و مردمی که مشتاقانه اقدام به تهیه بلیط نموده اند اسپری فلفل پخش می شود و یا برق سالن طی

[2]http://jamejamonline.ir/Online/Search/query/1?q=%D9%84%D8%BA%D9%88+%DA%A9%D9%86%D8%B3%D8%B1%D8%AA&fromDate=&toDate=&sortType=1

اجرا چندین مرتبه قطع و وصل می شود.[3] این اعمال کاملا دور از منزلت یک انسان می باشد و جز آسیب به فرهنگ و انسجام کشور نتیجه ای در بر نخواهد داشت . جامعه شناسان این دست اعمال را در قالب فقر فرهنگی قرار می دهند که برخی افراد به جهت اینکه به منافع و هدف خود دست پیدا نمی کنند یا اینکه اوضاع برخلاف میل آنها رقم می خورد به علت سرخوردگی که در آن زمان به آنها دست می دهد، دست به هر کار نامعقولی می زنند.[4] گاهی اوقات لازم است دیدگاه ها را نسبت به برخی مسایل تغییر داد و این از لوازم مقتضیات زمان است که همگان باید خود را با آن وقف دهند تا جامعه وحدت و یکپارچگی و قانون ارزش و اعتبار خود را حفظ کند. گاهی نبرد با یک موضوع نه تنها هیچ فایده ای نخواهد داشت بلکه اوضاع را بسیار بدتر خواهد کرد. خلاصه اینکه تا زمانی که قانون در رابطه هنرمندان و موسیقی وجود دارد همگان باید تابع قانون باشند و با مقوله موسیقی بعنوان یک عنصر ناشناخته برخورد نشود، چون که در تمامی کشور های جهان به آن بعنوان یک مسئله طبیعی نگاه می شود و دیدگاه منفی برخی از افراد نسبت به این موضوع نباید باعث بی قانونی، هرج و مرج و ایجاد خسارت های مادی و معنوی برای هنرمند و مردمی که مشتاقانه هنر را حمایت می کنند، شود و از همه مهم تر اینکه طبق قانون مسؤولیت مدنی، این خسارات اعم از مادی و معنوی نباید توسط اشخاص مسئول حادثه، جبران نشده به حال خود رها شود.

مراجع

الف- فارسی

کتاب

۱- آیتی ، حمید، ۱۳۷۵، حقوق آفرینش های فکری ، نشر فرهنگ

۲- اصغری آقمشهدی، فخرالدین، ۱۳۹۱، درآمدی بر حقوق مالکیت فکری ، انتشارات دانشگاه مازندران

۳- امیر معزی، احمد، ۱۳۹۱، قواعد حل تعارض در قانون حاکم بر تعهدات قراردادی ، نشر دادگستر

۴- شعیبی، فاطمه، ۱۳۹۲، موسیقی درمانی ، انتشارات جنگل

۵- کاتوزیان، ناصر، ۱۳۷۱، قواعد عمومی قرارداد ها، شرکت سهامی انتشار

۶- محمدزاده، علی رضا، ۱۳۸۵، اصول بنیادین حقوق مؤلف و حقوق مجاور در جهان ، نشر میزان

۷- نقیبی، ابوالقاسم، ۱۳۸۶، خسارت معنوی در حقوق اسلام، نشر میزان

قوانین و مقررات

۱- قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۵۸

۲- قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مصوب ۱۳۶۵

۳- قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی مصوب ۱۳۵۲

۴- قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸

[3] http://jjo.ir/cWrPcb
[4] Culture of Povety

۵- قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲

۶- قانون مدنی جمهوری اسلامی ایران

۷- قانون مسئولیت مدنی مصوب ۱۳۳۹

۸- منشور حقوق شهروندی

منابع اینترنتی

کشاورز، بهمن، لغو کنسرت های موسیقی، بازدید شده در تاریخ ۹۶/۲/۶ از
http://www.vekalatonline.ir/print.php?ToDo=ShowArticles&AID=111817